

MINISTER INFRASTRUKTURY

Warszawa, dnia 20 maja 2021 r.

Znak sprawy: GM-DGWiZS-6.054.35.2021

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego przez senatora Stanisława Gawłowskiego podczas 21 posiedzenia Senatu RP w dniu 19 lutego 2021 r. w sprawie unijnych projektów z zakresu inwestycji w małą retencję na Pomorzu Zachodnim, przekazuję poniższe informacje.

Na wstępie pragnę poinformować, że pomimo starań inwestora – PGW Wody Polskie, nie było możliwości wyłonienia wykonawców dla zadań związanych z małą retencją jeziorową, które miały być dofinansowane ze środków UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Postępowania przetargowe, które miały doprowadzić do realizacji projektów małej retencji jeziorowej tj.: zadanie *Budowa obiektów małej retencji jeziorowej (jeziro Morzycko, jeziro Kościuszki, jeziro Kościelne, jeziro Korytowo, jeziro Raduń, jeziro Gągnowo, jeziro Trzygłowskie Drugie, kanał Jamieński Nurt) i korytowej (rz. Stuchowska Struga, rz. Płonia – etap I)* były ogłaszane kilkakrotnie. Pierwsze postępowanie przetargowe zostało ogłoszone w lipcu 2019 r. w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Zostało ono unieważnione na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 1 i 4 ustawy Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1986 ze zm.) tj.: na niektóre z części postępowania nie złożono żadnej oferty, a te oferty, które zostały złożone na pozostałe części, przekraczały znacznie wartość, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na ich realizację.

Proceduralnie, w sytuacji niewystarczających środków na realizację zadań, nie było możliwości przeznaczenia na ten cel środków z innych źródeł finansowania. Pragnę przypomnieć, że Wody Polskie realizują na wskazanym obszarze wiele innych zadań inwestycyjnych, a środki własne jednostki terenowej musiały zostać zarezerwowane m.in. na przywrócenie pełnej funkcjonalności Kanału Jamneńskiego (Jamieńskiego Nurtu) celem uniknięcia degradacji środowiska naturalnego.

Przebudowa Kanału Jamieńskiego oraz budowa wrót sztormowych na tym kanale zostały zrealizowane w 2013 r. przez jednostkę samorządu województwa, tj. Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie (ZZMiUW). Pan senator, pełniąc funkcję ówczesnego sekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska, sprawował nadzór nad inwestorem - Zachodniopomorskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, a zrealizowana inwestycja jest typowym przykładem niegospodarności w wydatkowaniu środków publicznych. Jednostka ta, mając wsparcie ze strony Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, dysponowała wszelkimi narzędziami, aby realizowane w tym rejonie inwestycje odpowiadały potrzebom ochrony przeciwpowodziowej, środowiska (w tym ochronie wód Jeziora Jamno i jego Mierzei), a także rozwojowi gospodarczemu terenów przyległych.

Niestety zrealizowane przez ZZMiUW inwestycje wywołały w niektórych z tych obszarów skutki odwrotne od zamierzonych. Wrota sztormowe, pozbawione możliwości sterowania i zamykające się samoczynnie nawet przy bezpiecznym poziomie wód morza, pozbawiły Jezioro Jamno możliwości samooczyszczania się poprzez coroczne wlewy wód morskich. To doprowadziło w krótkim czasie do pogorszenia się jakości wód jeziora, z uwagi na duże zanieczyszczenie wód dopływających do jeziora z obszaru jego zlewni. Kolejnym negatywnym skutkiem braku sterowalności wrót sztormowych jest ucieczka wód jeziora do morza. Jest to wynikiem zignorowania na etapie projektowym warunków hydrologicznych, dotyczących średnich poziomów wód w jeziorze i morzu. Skutkiem jest obniżanie się poziomu wody Jeziora Jamno szczególnie w okresie wiosennym, co dodatkowo przyczynia się do pogorszenia stanu wód jeziora oraz do pogorszenia warunków uprawiania żeglugi jednostek sportowo – turystycznych po Jamnie. Uniemożliwiona została także

żegluga turystyczna pomiędzy morzem a jeziorem oraz odcięta swobodna migracja ryb, co w długiej perspektywie będzie miało niekorzystny wpływ na ichtiofaunę.

Ponadto zaciąganie zobowiązań przekraczających dostępne limity środków jest postępowaniem niezgodnym z dyscypliną finansów publicznych. W związku z powyższym PGW Wody Polskie RZGW w Szczecinie zmuszony był zawnioskować do Instytucji Zarządzającej dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (IZ RPO WZ) o rozwiązanie umów o dofinansowanie.

Odnosząc się do inwestycji prowadzonych na Pomorzu Zachodnim, nieuzasadnione jest twierdzenie Pana senatora, jakoby Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie realizowało inwestycji zwiększających retencję. Tytułem przykładu zamieszczam poniżej prowadzone obecnie lub planowane do realizacji inwestycje na terenie Pomorza Zachodniego.

1. *Węzeł wodny - rzeka Dzierżęcinka – jezioro Lubiatowo. Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni rzeki Dzierżęcinki wraz z odbudową koryta cieków oraz przebudową wałów przeciwpowodziowych i stacji pomp Bonin.* Realizacja robót polegająca na odbudowie i przebudowie urządzeń: odbudowa i przebudowa stopnia wodnego na wypływie z jeziora Lubiatowo na rzece Dzierżęcince; odbudowa wałów przeciwpowodziowych nad jeziorem Lubiatowo – polder Bonin; odbudowa i przebudowa stacji pomp odwadniających – przepompownia Bonin. Szacowana ilość retencji w wyniku realizacji inwestycji wyniesie 1000 m³.
2. *Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Wyspy Wolin.* Zadanie obejmuje modernizację czterech istniejących urządzeń wodnych na kanałach zlokalizowanych na Wyspie Wolin tj. jednej zastawki (położonej na kanale Płocińskim w kilometrażu 2+400) i trzech przepustów z piętrzeniem (dwóch na kanale Darzowickim 5+180, i 8+100 i jednego na kanale Mokrzyckim w kilometrażu 6+759). Obszar planowanej inwestycji obejmuje 3 kanały w układzie pompowym (odwadniane przez pompownie Darzowice). Zakładana modernizacja na wskazanym terenie ma na celu zwiększenie retencji korytovej. Przeprowadzone prace w efekcie będą oddziaływać na zasoby wodne w trzech przedmiotowych kanałach oraz również na kanał Mokrzyca-Ładzin będący połączeniem kanału Darzowickiego i Mokrzyckiego.
3. *Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Lewińskiej Strugi.* Zadanie obejmuje modernizację trzech istniejących urządzeń wodnych - zastawek (dwóch położonych na Lewińskiej Strudze w kilometrażu 10+160 i w kilometrażu 8+950 oraz jednej przy moście drogowym w Kołczewie 6+675) na cieku Struga Lewińska. Na obszarze inwestycji planuje się działania mające na celu zwiększenie potencjału retencyjnego zlewni cieków.
4. *Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni kanału Karsiborskiego.* Zadanie obejmuje modernizację dwóch przepusto-zastawek położonych w km 0+680 i 1+684 kanału Karsibór A, zlokalizowanych na wyspie Karsibór, na terenie gminy Świnoujście. Głównym celem realizacji inwestycji jest przeciwdziałanie skutkom suszy przez opóźnienie spływu i zwiększenie retencji wód powierzchniowych kanału Karsibór A oraz poprawa stosunków wodnych na terenach rolniczych.
5. *Retencja korytova - program nawodnień rolniczych w ramach przeciwdziałania skutkom suszy na terenie działania Zarządu Zlewni w Gryficach.* Zadanie obejmuje odbudowę urządzeń piętrzących (jazów, zastawek) na kanałach i rzekach w celu zapewnienia właściwej retencji korytovej oraz modernizację rurociągu z zastawką w Miodowicach na rz. Grzybnicy.
6. *Retencja zbiornikowo-korytova rz. Mołstowa Brojce.* Budowa urządzeń piętrzących- zastawki 4 szt., budowa sekwencji bystrze-płoso wraz z tarliskami, wykonanie ogroblowania terenu, instalacja syfonu wraz z rurociągami, budowa oczek wodnych w układzie kaskadowym.
7. *Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Jeziora Jeleńskiego.* Głównym celem inwestycji jest realizacja różnych działań technicznych, które pozwolą na zwiększenie retencji w obszarze zlewni oraz pozytywnie wpłyną na gospodarkę wodną regionu. W pierwszym etapie planuje się opracowanie koncepcji z uwzględnieniem aktualnie występujących warunków hydrologicznych na podstawie wizji lokalnej w terenie na jeziorze Jeleńskim oraz rzece Słubi i jeziorach Mierno i Narost. Następnie zostanie wskazane, w jaki sposób można uzyskać zwiększoną ilość zasobów wodnych w Jeziorze Jeleńskim oraz poprawić aspekty związane ze zwiększeniem retencyjności obszaru poddanego analizie, które pomogą w zahamowaniu procesów degradacji oraz mogą pozytywnie wpłynąć na florę i faunę w zasięgu oddziaływania podpiętrzonego jeziora.

8. PGW Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie (RZGW) realizuje również kilkietapowe zadanie pn. „Przebudowa węzła wodnego na Kanale Jamneńskim”, finansowane ze środków własnych. Wrota sztormowe zlokalizowane na Kanale Jamneńskim stanowią element ochrony przeciwpowodziowej terenów zlokalizowanych wokół jeziora Jamno, w tym w szczególności terenów zurbanizowanych m. Mielno, Unieście i Łazy. Przebudowa Kanału Jamieńskiego oraz budowa wrót sztormowych na tym kanale zostały zrealizowane w 2013 r. przez jednostkę samorządu województwa, tj. Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie. Jednostka ta, mając wsparcie ze strony Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, dysponowała wszelkimi narzędziami, aby realizowane w tym rejonie inwestycje odpowiadały potrzebom ochrony przeciwpowodziowej, środowiska (w tym ochronie wód Jeziora Jamno i jego Mierzei), a także rozwojowi gospodarstwu terenów przyległych. Niestety zrealizowane przez ZZMiUW inwestycje wywołały w niektórych z tych obszarów skutki odwrotne od zamierzonych. Wrota sztormowe, pozbawione możliwości sterowania i zamykające się samoczynnie nawet przy bezpiecznym poziomie wód morza, pozbawiły Jezioro Jamno możliwości samoczyszczania się poprzez coroczne wlewy wód morskich. W celu przeciwdziałania degradacji Jeziora Jamno PGW Wody Polskie, które od 2018 r. koordynuje zadania w zakresie planowania i prowadzenia inwestycji w gospodarce wodnej, przygotowuje do realizacji następujące warianty inwestycyjne:

- Wariant naprawczy – przywracający sterowalność wrót sztormowych oraz udrożnienie migracji ichtiofauny, poprzez budowę przepławek (komorowych).
- Wielowariantowa koncepcja – przesył wody morskiej (rurociąg dosyłowy) do Jeziora Jamno, obszar tzw. Małe Jamno.
- Budowa śluzy z przepławką.

Przedstawione warianty przewiduje się do realizacji w perspektywie najbliższych lat, a ich pierwsze efekty powinny być odczuwalne do 2023 r.

Odnosząc się do inwestycji prowadzonych na Pomorzu Zachodnim, realizowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, przedkładam niniejszym informacje o aktualnych etapach ich realizacji.

a) Zabezpieczenie przeciwpowodziowe na terenie województwa zachodniopomorskiego (składające się z dwóch zadań):

- *Odbudowa wału przeciwpowodziowego Miroszewko - Brzózki w km 6+500 - 8+160* - 8 stycznia 2021 r. zakończono postępowanie przetargowe w formule „zaprojektuj i wybuduj”. W wyniku postępowania wpłynęły dwie oferty od potencjalnych Wykonawców, przewyższające nakłady finansowe, którymi dysponuje Zamawiający. Podpisanie umowy z Wykonawcą nastąpi niezwłocznie po zapewnieniu puli środków na realizację zadania.

- *Odbudowa prawego wału przeciwpowodziowego nad kanałem Królewskim km 0+000 - 0+400 wraz z przepustem wałowym* - w lutym 2021 r. rozpoczęto roboty budowlane. Zakończenie inwestycji zaplanowano na 30.05.2021 r.

b) *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe zlewni rzeki Iny z uwzględnieniem środowiskowych uwarunkowań jednolitych części wód powierzchniowych* - w 2021 r. zaplanowano uzyskanie wszelkich niezbędnych decyzji i pozwoleń oraz rozpoczęcie robót budowlanych. Planowany termin zakończenia inwestycji wyznaczono na wrzesień 2022 r.,

c) *Poprawa warunków przepływu wody w obrębie miasta i gminy Darłowo wraz z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym* - obecnie trwają roboty budowlane. Planowany termin zakończenia inwestycji wyznaczono na październik 2021 r.,

d) *Budowa obiektów małej retencji jeziorowej (jeziro Morzycko, jezioro Kościuszki, jezioro Kościelne, jezioro Korytowo, jezioro Raduń, jezioro Gągnowo, jezioro Trzygłowskie Drugie, kanał Jamieński Nurt) i korytowej (rz. Stuchowska Struga, rz. Płonia)* - etap I - informuję, że przekroczenie kwot w złożonych ofertach przez uczestników przetargu spowodowało brak możliwości rozpoczęcia zadania w 2020 r.

i z tego powodu umowa na realizację zadania ze środków regionalnego programu operacyjnego została rozwiązana. Aktualnie trwa wprowadzanie stosownych zmian w planach wydatków jednostki.

e) *Budowa obiektów małej retencji jeziorowej (Łabędzie Bagna) i korytovej (rzeka Ina) - etap II* informuję, że zadanie dotyczące rzeki Iny pn.: „*Zwiększenie retencji korytovej dolnego odcinka rzeki Iny*” planowane jest do realizacji w ramach Programu kształtowania zasobów wodnych, analizowane jest również pozyskanie środków finansowych w ramach nowej perspektywy finansowej UE.

PGW Wody Polskie planuje w nadchodzących latach realizację szeregu inwestycji na Pomorzu Zachodnim, które w znacznym stopniu przyczynią się do wzmocnienia gospodarki wodnej w omawianym obszarze.

Z wyrazami szacunku

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Marek Gróbarczyk

z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Sekretarz Stanu